

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 30ής Μαρτίου 2000 *

Στην υπόθεση T-65/96,

Kish Glass & Co. Ltd, με έδρα το Δουβλίνο (Ιρλανδία), εκπροσωπούμενη από τον M. Byrne, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Arendt & Medernach, 8-10, rue Mathias Hardt,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον R. Lyal, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, και την R. Caudwell, δημόσιο υπάλληλο κράτους μέλους αποσπασμένη στην Επιτροπή, και στη συνέχεια, κατά την προφορική διαδικασία, από τον R. Lyal και τον B. Doherty, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζόμενης από την

Pilkington United Kingdom Ltd, με έδρα το Saint Helens, Merseyside (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον J. Kallaugher, solicitor, τον A. Weitbrecht, δικηγόρο Βερολίνου, και τον M. Hansen, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο Loesch & Wolter, 11, rue Goethe,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 21ης Φεβρουαρίου 1996 (υπόθεση IV/34.193 — Kish Glass), περί απορρίψεως της καταγγελίας που η προσφεύγουσα υπέβαλε στις 17 Ιανουαρίου 1992 βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), καταγγέλλοντας παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 82 ΕΚ),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, τη V. Tiili και τον P. Mengozzi, δικαστές,
γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 28ης Απριλίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στις 17 Ιανουαρίου 1992 η Kish Glass & Co Ltd. (στο εξής: Kish Glass ή προσφεύγουσα), εταιρία ιρλανδικού δικαίου η οποία είναι προμηθευτής υάλου, υπέβαλε στην Επιτροπή καταγγελία βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), με την οποία κατήγγειλε την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως στην οποία η Pilkington United Kingdom Ltd. (στο εξής: Pilkington) και η γερμανική θυγατρική της, η Flabeg GmbH, προβαίνουν εντός της ιρλανδικής αγοράς υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm, με το να θέτουν στην Kish Glass διαφορετικούς όρους από εκείνους που θέτουν σε άλλους αγοραστές για ανάλογες παροχές και με το να αρνούνται να της παραδώσουν πέραν ορισμένου ορίου υαλοπίνακες αυτού του είδους, θέτοντάς την έτσι σε μειονεκτική κατάσταση από απόψεως ανταγωνισμού.
- 2 Στις 14 Φεβρουαρίου 1992 η Επιτροπή απηύθυνε στην προσφεύγουσα αίτηση παροχής πληροφοριών, σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού 17, στην οποία η προσφεύγουσα απάντησε στις 10 Μαρτίου 1992.
- 3 Κληθείσα από την Επιτροπή να λάβει θέση επί της καταγγελίας αυτής, η Pilkington ισχυρίστηκε ότι δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά υαλοπινάκων επιπλεύσεως και ότι εφαρμόζει σύστημα εκπτώσεων το οποίο στηρίζεται στη σπουδαιότητα του πελάτη, στις προθεσμίες πληρωμής και στην ποσότητα που αγοράζεται.
- 4 Την 1η Ιουλίου 1992 η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή τα σχόλιά της επί των παρατηρήσεων της Pilkington. Ενέμεινε στο ότι το σύστημα κατατάξεως των πελατών που χρησιμοποιείται από την Pilkington δημιουργεί δυσμενείς διακρίσεις και στο ότι η Pilkington, έχοντας μερίδιο αγοράς ανώτερο του 80 %, είναι ο πρώτος προμηθευτής υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm στην Ιρλανδία, τη σχετική γεωγραφική αγορά για την αξιολόγηση της δεσπόζουσας θέσεως της Pilkington.

- 5 Στις 9 Ιουλίου 1992 η Επιτροπή απάντησε στην προσφεύγουσα ότι σύστημα εκπτώσεων που στηρίζεται στην κατάταξη των πελατών σε κατηγορίες και στην ποσότητα που αγοράζεται δεν δημιουργεί δυσμενείς διακρίσεις. Η προσφεύγουσα διαβίβασε τις παρατηρήσεις της επί των ισχυρισμών αυτών στις 10 Αυγούστου 1992.

- 6 Στις 18 Νοεμβρίου 1992 η Επιτροπή απηύθυνε στην προσφεύγουσα έγγραφο βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού της 99/63/ΕΟΚ, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37, στο εξής: κανονισμός 99/63), με το οποίο εξέθεσε ότι δεν υφίσταται επαρκής βάση για να δώσει ευνοϊκή συνέχεια στην καταγγελία της προσφεύγουσας και την κάλεσε να υποβάλει τυχόν πρόσθετες παρατηρήσεις της προκειμένου η Επιτροπή να λάβει οριστική απόφαση. Η Kish Glass συμμορφώθηκε προς το έγγραφο αυτό της Επιτροπής.

- 7 Κατόπιν μιας άτυπης συναντήσεως στις 27 Απριλίου 1993, η Επιτροπή πληροφόρησε την προσφεύγουσα, με έγγραφο της 24ης Ιουνίου 1993, ότι στις παρατηρήσεις της δεν υφίσταται κανένα πραγματικό ή νομικό στοιχείο ικανό να επηρεάσει τα συμπεράσματα που περιέχει το έγγραφο της Επιτροπής της 18ης Νοεμβρίου 1992. Ωστόσο, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην προσφεύγουσα ότι προτίθεται να απευθύνει στην Pilkington αίτηση παροχής πληροφοριών σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού 17 και της ανέφερε ότι θα ενημερωθεί για τη συνέχεια της διαδικασίας.

- 8 Στις 3 Δεκεμβρίου 1993 η Επιτροπή διαβίβασε στην προσφεύγουσα το μη εμπιστευτικό μέρος της απαντήσεως της Pilkington στην πιο πάνω αίτηση πληροφοριών.

- 9 Με έγγραφο της 16ης Φεβρουαρίου και 1ης Μαρτίου 1994, η Pilkington εξέθεσε στην Επιτροπή την άποψή της επί του ορισμού της σχετικής γεωγραφικής αγοράς και επί της δεσποζουσας θέσεως που φέρεται ότι κατέχει στην αγορά αυτή.

- 10 Με δύο έγγραφα της 8ης Μαρτίου 1994 προς την Επιτροπή, η Kish Glass ενέμεινε στην άποψή της επί του ορισμού της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, η οποία κατ' αυτήν είναι η ιρλανδική αγορά, και επί της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως, στην οποία η Pilkington φέρεται ότι προβαίνει εντός της συγκεκριμένης αγοράς υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm. Επίσης, η Kish Glass παρέσχε στην Επιτροπή πληροφοριακά στοιχεία ως προς τις τιμές της Pilkington στην ιρλανδική αγορά.
- 11 Στις 24 και 27 Μαΐου 1994 η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή άλλα στοιχεία, τα οποία κατά την προσφεύγουσα αποδεικνύουν ότι τα έξοδα μεταφοράς από την ηπειρωτική Ευρώπη στην Ιρλανδία είναι πολύ μεγαλύτερα των εξόδων μεταφοράς από το Ηνωμένο Βασίλειο στην Ιρλανδία και δείχνουν ότι υφίσταται τοπική γεωγραφική αγορά.
- 12 Με έγγραφο της 10ης Ιουνίου 1994 η Pilkington γνωστοποίησε στην Επιτροπή ότι διαφωνεί ως προς τα πληροφοριακά στοιχεία που η προσφεύγουσα παρέσχε σχετικά με τα έξοδα μεταφοράς.
- 13 Αφού συνέλεξε πληροφορίες από άλλους υαλοπαραγωγούς της Κοινότητας, η Επιτροπή απηύθυνε στην προσφεύγουσα, στις 19 Ιουλίου 1995, δεύτερο έγγραφο βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, με το οποίο επιβεβαίωσε ότι η αγορά του σχετικού προϊόντος είναι η αγορά εντός της οποίας πωλούνται στους διανομείς υαλοπίνακες επιπλεύσεως κάθε πάχους, ότι η σχετική γεωγραφική αγορά καλύπτει ολόκληρη την Κοινότητα και ότι η Pilkington δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή.

- 14 Στις 31 Αυγούστου 1995 η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί του δευτέρου αυτού εγγράφου βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 και αμφισβήτησε εκ νέου τόσο τον εκ μέρους της Επιτροπής ορισμό της γεωγραφικής αγοράς και της αγοράς του προϊόντος όσο και την εκ μέρους της Επιτροπής αξιολόγηση της δεσπόζουσας θέσεως της Pilkington.
- 15 Μεταξύ 31ης Οκτωβρίου και 3ης Νοεμβρίου 1995, η Επιτροπή έλαβε από τηλεφώνου και μέσω τηλεομοιοτυπίας πληροφορίες από οκτώ εγκατεστημένους στην Ιρλανδία εισαγωγείς υάλου σχετικά με τους τρόπους αγοράς υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm.
- 16 Στις 14 Νοεμβρίου 1995 η Επιτροπή απέστειλε αιτήσεις παροχής πληροφοριών, σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού 17, σε εταιρίες που δρουν στην ιρλανδική αγορά, περιλαμβανομένων της προσφεύγουσας και της Pilkington, για να λάβει πληροφοριακά στοιχεία ως προς την ποσότητα υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm που πωλείται στην Ιρλανδία, ως προς το πάχος των πωλουμένων υαλοπινάκων και ως προς τις τιμές μεταφοράς προς τη ζώνη του Δουβλίνου.
- 17 Στις 18 Δεκεμβρίου 1995 η Επιτροπή διαβίβασε στην προσφεύγουσα πέντε απαντήσεις εταιριών υαλουργίας τις οποίες η προσφεύγουσα παρέλαβε στις 22 Δεκεμβρίου 1995. Στις 7 Φεβρουαρίου 1996 η Επιτροπή απέστειλε στην προσφεύγουσα άλλες πέντε απαντήσεις εταιριών υαλουργίας, οι οποίες περιήλθαν στην προσφεύγουσα στις 12 Φεβρουαρίου 1996.
- 18 Με απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1996 η Επιτροπή απέρριψε οριστικώς την καταγγελία της Kish Glass (υπόθεση IV/34.193 — Kish Glass) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), η δε απόφαση αυτή περιήλθε στην προσφεύγουσα την 1η Μαρτίου 1996. Με την εν λόγω απόφαση η Επιτροπή ενέμεινε στην προηγούμενη άποψή της, δηλαδή στο ότι η αγορά του σχετικού προϊόντος συνίσταται στην πώληση υαλοπινάκων επιπλεύσεως κάθε πάχους στους διανομείς, στο ότι η σχετική γεωγραφική αγορά καλύπτει ολόκληρη την Κοινότητα, ή τουλάχιστον το βόρειο μέρος της Κοινότητας, και στο ότι η Pilkington δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή.

Διαδικασία

- 19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Μαΐου 1996, η Kish Glass άσκησε την παρούσα προσφυγή.

- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Σεπτεμβρίου 1996, η Pilkington ζήτησε να παρέμβει υπέρ της καθής. Με διάταξη της 30ής Ιουνίου 1997, ο πρόεδρος του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε την παρέμβαση αυτή.

- 21 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Πάντως, κάλεσε την Επιτροπή να απαντήσει σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις, στις οποίες η Επιτροπή απάντησε στις 22 Μαρτίου 1999.

- 22 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 28ης Απριλίου 1999.

Αιτήματα των διαδίκων

- 23 Η πρόσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 21ης Φεβρουαρίου 1996 στην υπόθεση IV/34.193 — Kish Glass·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

24 Η καθής, υποστηριζόμενη από την παρεμβαίνουσα, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

25 Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα προβάλλει πέντε λόγους ακυρώσεως. Με τον πρώτο, ο οποίος έχει δύο σκέλη, προβάλλει κατά της Επιτροπής την αιτίαση, αφενός, ότι προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας και, αφετέρου, ότι παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου και ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας. Με τον δεύτερο προσάπτει στην καθής ότι παραγνώρισε διαδικαστικούς κανόνες. Με τον τρίτο προβάλλει παράβαση ουσιώδους τύπου και παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Με τον τέταρτο και τον πέμπτο αιτιάζεται την Επιτροπή ότι υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό, αφενός, της αγοράς του σχετικού προϊόντος και, αφετέρου, της γεωγραφικής αγοράς.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλονται προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας, παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου και κατάχρηση εξουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 26 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, πρώτον, ότι η Επιτροπή δεν της χορήγησε επαρκή προθεσμία να γνωστοποιήσει την άποψή της και ότι, έτσι, προσέβαλε τα δικαιώματά της άμυνας. Δεύτερον, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, με το να συλλέξει πληροφορίες κατά τρόπον που δεν προβλέπεται από τον κανονισμό 17, ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας και παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

— Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας

- 27 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει, αφενός, ότι η Επιτροπή ζήτησε με έγγραφο της 14ης Νοεμβρίου 1995 από ιρλανδικές εταιρίες να της παράσχουν πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα, τις διαστάσεις και το πάχος των υαλοπινάκων επιπλεύσεως που πωλούνται στην ιρλανδική αγορά και στις αγορές της ηπειρωτικής Ευρώπης. Η προσφεύγουσα έλαβε αντίγραφο των απαντήσεων των ιρλανδικών εταιριών στις 22 Δεκεμβρίου 1995 και 12 Φεβρουαρίου 1996, απαντήσεων στις οποίες στηρίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση η οποία ελήφθη στις 21 Φεβρουαρίου 1996. Το περιεχόμενο των απαντήσεων μπορούσε να στηρίξει την άποψη της προσφεύγουσας, αλλά η Επιτροπή της χορήγησε πολύ μικρή προθεσμία (εννέα ημέρες) για να σχολιάσει το σύνολο των απαντήσεων των ιρλανδικών εταιριών και, έτσι, την εμπόδισε να ασκήσει τα δικαιώματά της άμυνας.

- 28 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει, αφετέρου, ότι το Δικαστήριο, στη νομολογία του, έχει πει ότι η προστασία των δικαιωμάτων άμυνας αποτελεί θεμελιώδη αρχή η οποία πρέπει να εξασφαλίζεται, ακόμη και όταν δεν υφίστανται ειδικοί κανόνες, σε κάθε διαδικασία που μπορεί να καταλήξει στη λήψη δυσμενούς μέτρου για ένα πρόσωπο. Εξάλλου, στο πλαίσιο του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, η Επιτροπή έχει θεσπίσει κανόνες που

διέπουν την πρόσβαση που πρέπει να έχουν στον φάκελο τόσο ο καθού η καταγγελία όσο και ο καταγγέλλων. Επί πλέον, η νομολογία του Πρωτοδικείου σχετικά τόσο με τον ανταγωνισμό όσο και με το ντάμπινγκ έχει καταστήσει σαφές ότι από το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο απορρέει σιωπηρώς δικαίωμα σχολιασμού των εγγράφων που αποτελούν τον φάκελο.

29 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι τα έγγραφα που επισυνάπτονται στο δικόγραφο της προσφυγής αποδεικνύουν ότι, κατά την εξέταση της καταγγελίας της, η προσφεύγουσα είχε πολλές φορές την ευκαιρία να γνωστοποιήσει την άποψή της στην Επιτροπή· ειδικότερα δε, μεταξύ της υποβολής της καταγγελίας και του εγγράφου που της απεστάλη στις 19 Ιουλίου 1995, η προσφεύγουσα χρησιμοποίησε εννέα φορές την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της. Συναφώς, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι αντίγραφα του μη εμπιστευτικού μέρους των απαντήσεων της Pilkington και τεσσάρων Ιρλανδών εισαγωγέων υάλου απεστάλησαν στην προσφεύγουσα στις 18 Δεκεμβρίου 1995, δηλαδή δύο μήνες πριν από τη λήψη της προσβαλλομένης αποφάσεως· οι δύο από τις τέσσερις αυτές επιχειρήσεις περιλαμβάνονται μεταξύ των τριών κυρίων εισαγωγέων και οι άλλες δύο περιλαμβάνονται μεταξύ των μικρότερων εισαγωγέων υάλου. Επί πλέον, αντίγραφα του μη εμπιστευτικού μέρους των πέντε άλλων απαντήσεων απεστάλησαν στην προσφεύγουσα στις 7 Φεβρουαρίου 1996· οι απαντήσεις αυτές ενισχύουν τα πληροφοριακά στοιχεία που η Επιτροπή έλαβε κατά τις τηλεφωνικές της έρευνες μεταξύ της 31ης Οκτωβρίου και της 3ης Νοεμβρίου 1995, πληροφοριακά στοιχεία που ανακοινώθηκαν στην προσφεύγουσα. Στην προσφεύγουσα δόθηκαν δύο πρόσθετες εβδομάδες για να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των τελευταίων απαντήσεων. Η προσφεύγουσα είχε πλήρως ενημερωθεί για το δικαίωμά της να γνωστοποιήσει την άποψή της επί των εγγράφων του φακέλου, στα οποία είχε πρόσβαση, οπότε δεν ήταν αναγκαίο να της απευθυνθεί προς τούτο τυπική πρόσκληση.

— Επί της καταχρήσεως εξουσίας και επί της παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου

30 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι, κατά την έγγραφη διαδικασία, η Επιτροπή εξήγησε ότι οι αιτήσεις παροχής πληροφοριών που στις 14 Νοεμβρίου 1995 απεστάλησαν στις ιρλανδικές επιχειρήσεις είχαν ως μοναδικό σκοπό να ληφθούν έγγραφες αποδείξεις σχετικά με τις απαντήσεις που είχαν ήδη δοθεί από τις επιχειρήσεις μέσω τηλεομοιοτυπίας και από τηλεφώνου. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η μέθοδος που η Επιτροπή επέλεξε για να λάβει τα πληροφοριακά στοιχεία που χρειαζόταν, δηλαδή από τηλεφώνου και στη συνέχεια γραπτώς, δεν προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφοι 2 έως 6, του κανονισμού 17 και, επομένως, είναι ασυμβίβαστη με τις διατάξεις αυτές. Έτσι, η Επιτροπή ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας και παραβίασε την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

- 31 Η Επιτροπή φρονεί ότι το άρθρο 11 του κανονισμού 17 δεν αποκλείει τη δυνατότητα να ληφθούν προφορικές πληροφορίες τις οποίες ακολουθούν επίσημες αιτήσεις παροχής πληροφοριών.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας

- 32 Κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία που κινείται κατά ενός προσώπου και που μπορεί να καταλήξει σε βλαπτική για το πρόσωπο αυτό πράξη αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και πρέπει να εξασφαλίζεται ακόμη και όταν δεν υφίσταται ειδική ρύθμιση. Η αρχή αυτή απαιτεί να έχει παρασχεθεί στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση, ήδη από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, η δυνατότητα να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή της ως προς το υποστατό και την επιρροή των γεγονότων, αιτιάσεων και περιστατικών που προβάλλει η Επιτροπή (βλ., ιδίως, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-301/87, Γαλλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-307, σκέψη 29, της 12ης Φεβρουαρίου 1992, C-48/90 και C-66/90, Κάτω Χώρες κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-565, σκέψη 37, της 29ης Ιουνίου 1994, C-135/92, Fiskano κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-2885, σκέψεις 39 και 40, και της 14ης Μαΐου 1998, C-48/96 P, Windpark Groothusen κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-2873, σκέψη 47).
- 33 Ωστόσο, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η αρχή αυτή αφορά τα δικαιώματα άμυνας προσώπων κατά των οποίων η Επιτροπή στρέφει την έρευνά της. Όμως, όπως έχει ήδη παρατηρήσει το Δικαστήριο, η έρευνα αυτή δεν αποτελεί διαδικασία εκατέρωθεν

ακροάσεως των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, αλλά διαδικασία που η Επιτροπή κινεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, στο πλαίσιο της αποστολής της να μεριμνά για την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού. Επομένως, οι επιχειρήσεις κατά των οποίων κινήθηκε η διαδικασία και εκείνες που υπέβαλαν καταγγελία βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17, επικαλούμενες έννομο συμφέρον για την παύση της προβαλλόμενης παραβάσεως, δεν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση από διαδικαστικής απόψεως και οι δεύτερες δεν μπορούν να προβάλλουν δικαιώματα άμυνας υπό την έννοια της νομολογίας που επικαλούνται (βλ., με το αυτό περιεχόμενο, την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Νοεμβρίου 1987, 142/84 και 156/84, BAT και Reynolds κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 4487, σκέψη 19, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουλίου 1994, T-17/93, Matra Hachette κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-595, σκέψη 34).

34 Όσον αφορά το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο, δεδομένου ότι και αυτό εμπίπτει στις διαδικαστικές εγγυήσεις που έχουν ως σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων άμυνας, το Πρωτοδικείο έχει κρίνει ομοίως ότι η αρχή ότι η ενώπιον της Επιτροπής διοικητική διαδικασία στον τομέα των εφαρμοστέων επί των επιχειρήσεων κανόνων ανταγωνισμού έχει εντελώς τον χαρακτήρα διαδικασίας εκατέρωθεν ακροάσεως ισχύει μόνον έναντι των επιχειρήσεων στις οποίες ενδέχεται να επιβληθούν κυρώσεις με απόφαση της Επιτροπής διαπιστώνουσα παράβαση των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρων 81 ΕΚ και 82 ΕΚ), τα δε δικαιώματα τρίτων, όπως αυτά καθιερώνονται από το άρθρο 19 του κανονισμού 17, περιορίζονται στο δικαίωμα συμμετοχής στη διοικητική διαδικασία. Ειδικότερα, οι τρίτοι δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι διαθέτουν δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο της Επιτροπής υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με εκείνες υπό τις οποίες μπορούν να ζητήσουν την πρόσβαση στον φάκελο αυτόν οι διωκόμενες επιχειρήσεις (προαναφερθείσα απόφαση Matra Hachette κατά Επιτροπής, σκέψη 34).

35 Όσον αφορά τα δικαιώματα της προσφεύγουσας ως καταγγέλλουσας, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, εν προκειμένω, η διαδικασία έρευνας της καταγγελίας διήρκησε πάνω από τέσσερα χρόνια και η προσφεύγουσα είχε κατ' επανάληψη την ευκαιρία να γνωστοποιήσει την άποψή της. Ειδικότερα, όσον αφορά τις πέντε τελευταίες απαντήσεις ιρλανδικών εταιριών που ανακοινώθηκαν στην προσφεύγουσα, οι απαντήσεις αυτές δεν μετέβαλαν κατά τα ουσιώδη το αντικείμενο της διαδικασίας, οπότε το γεγονός ότι η Επιτροπή άφησε στην προσφεύγουσα μόνον εννέα ημέρες, πριν από τη λήψη της προσαλλομένης αποφάσεως, για να σχολιάσει τις απαντήσεις αυτές δεν την εμπόδισε να γνωστοποιήσει λυσιτελώς την άποψή της.

- 36 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προβληθεί ο ισχυρισμός ότι προσβλήθηκαν τα δικαιώματα της προσφεύγουσας.

— Επί της καταχρήσεως εξουσίας και επί της παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου

- 37 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι η Επιτροπή ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας ζητώντας από τηλεφώνου ή μέσω τηλεομοιοτυπίας πληροφοριακά στοιχεία από τις ιρλανδικές εταιρίες ναλουργίας, και μεν το άρθρο 11 του κανονισμού 17 ορίζει ότι τέτοιες αιτήσεις πρέπει να γίνονται γραπτώς, πλην όμως πρέπει να υπομνηστεί εκ προοιμίου ότι, κατά πάγια νομολογία, κατάχρηση εξουσίας συνιστά η έκδοση, από κοινοτικό όργανο, πράξεως με αποκλειστικό ή, τουλάχιστον, πρωταρχικό σκοπό άλλον από εκείνον τον οποίο το κοινοτικό όργανο επικαλείται (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Νοεμβρίου 1996, C-84/94, Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1996, σ. I-5755, σκέψη 69, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιανουαρίου 1997, T-77/95, SFEI κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1, σκέψη 116).

- 38 Εν προκειμένω, πρέπει να παρατηρηθεί, αφενός, ότι το άρθρο 11 του κανονισμού 17 δεν εμποδίζει την Επιτροπή να λάβει πληροφοριακά στοιχεία μέσω προφορικών αιτήσεων τις οποίες ακολουθούν νομότυπες αιτήσεις και, αφετέρου, ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι με την κατά προφορικό τρόπο συλλογή πληροφοριακών στοιχείων επιδιώχθηκε άλλος σκοπός από εκείνον που διώκει το άρθρο αυτό.

- 39 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται παράβαση διαδικαστικών κανόνων

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή, απευθύνοντας στην Pilkington αίτηση παροχής πληροφοριών που δεν είχε συνταχθεί αντικειμενικά, παραγνώρισε τις προβλεπόμενες από το κοινοτικό δίκαιο διαδικαστικές εγγυήσεις.
- 41 Προς στήριξη της απόψεώς της, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Επιτροπή απέστειλε στην Pilkington αίτηση παροχής πληροφοριών στις 14 Νοεμβρίου 1995, ακριβώς την ημέρα που απέστειλε τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών στις ιρλανδικές εταιρίες. Στην αίτησή της προς την Pilkington, η Επιτροπή έγραψε: «Στην απάντησή της, η Kish εμμένει στο ότι οι διαφανείς υαλοπίνακες επιπλεύσεως 4 mm αποτελούν χωριστή αγορά στην Ιρλανδία (...). Η Kish εμμένει και στο ότι μόνον η Pilkington είναι σε θέση να προμηθεύει υαλοπίνακες των διαστάσεων που ζητεί η ιρλανδική αγορά. Η Επιτροπή εξέτασε το ζήτημα αυτό και η άποψη της Kish τής φαίνεται ελάχιστα θεμελιωμένη. Εντούτοις, για να υπάρξουν στον φάκελο όλα τα αναγκαία στοιχεία προς απόρριψη της καταγγελίας, πρέπει να γίνει νέα αίτηση παροχής πληροφοριών.» Κατά συνέπεια, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Pilkington ότι η καταγγελία είναι ελάχιστα θεμελιωμένη, έστω και αν το ζήτημα αυτό δεν είχε ακόμη εξεταστεί, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν είχε ακόμη λάβει απαντήσεις στις ερωτήσεις που έθεσε με το έγγραφο της 14ης Νοεμβρίου 1995. Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η Επιτροπή, ενώ καθόλου δεν μπορούσε να προβλέψει τί θα προκύψει από τις αιτήσεις παροχής πληροφοριών, δήλωσε στη δικόμομη επιχείρηση ότι έχει την πρόθεση να απορρίψει την καταγγελία και ζήτησε από την επιχείρηση αυτή να της παράσχει την απόδειξη που θα της επέτρεπε να το πράξει.
- 42 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 την υποχρεώνει να αναφέρει τον σκοπό για τον οποίο ζητούνται τα πληροφοριακά στοιχεία. Η Επιτροπή πιθανολογούσε, όταν συνέτασσε τα έγγραφα αυτά, ότι οι ισχυρισμοί της Kish Glass είναι αβάσιμοι, καθόσον είχε ήδη συλλέξει, από τηλεφώνου και μέσω τηλεομοιοτυπίας, τις απαντήσεις των επιχειρήσεων στις οποίες επρόκειτο να απευθυνθεί γραπτώς. Επομένως, η Επιτροπή εξέτασε σοβαρά και με την απαιτούμενη επιμέλεια τα επιχειρήματα της Kish Glass, αλλά διαπίστωσε ότι είναι εσφαλμένα.

- 43 Κατά την παρεμβαίνουσα, για να μην παραβιάζεται το καθήκον αμεροληψίας είναι ουσιώδες η Επιτροπή, στο πλαίσιο των ερευνών της, να μην προδικάζει τη συνέχεια που θα δώσει σε μια καταγγελία· αυτό δεν σημαίνει ότι οι υπάλληλοι της Επιτροπής δεν μπορούν να διαμορφώσουν μια πρώτη άποψη σχετικά με τα προβλήματα που ανακύπτουν από μια καταγγελία. Το καθήκον αμεροληψίας απαιτεί τουλάχιστον όπως, μέχρις ότου ο καταγγέλλων ασκήσει το δικαίωμά του να υποβάλει παρατηρήσεις κατ' εφαρμογήν του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, η Επιτροπή μένει ανοικτή σε οποιαδήποτε συζήτηση ικανή να την κάνει να αλλάξει άποψη. Όμως, όταν οι υπάλληλοι της Επιτροπής έχουν διαμορφώσει μια πρώτη άποψη, δεν υπάρχει κανένα νομικό εμπόδιο να την ανακοινώσουν στην επιχείρηση που αφορά η έρευνα. Εν προκειμένω, η Επιτροπή είχε ήδη γνωστοποιήσει στην Kish Glass την άποψή της με το έγγραφο της βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63, κατά το οποίο έγγραφο δεν συνέτρεχε λόγος να δοθεί συνέχεια στην καταγγελία. Επί πλέον, η Kish Glass είχε ήδη την ευκαιρία να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί της απόψεως της Επιτροπής. Όταν απέστειλε τη σχετική αίτηση παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή είχε ήδη σχηματίσει μια πρώτη άποψη, η δε ανακοίνωση της απόψεως αυτής στην Pilkington δεν αποτελεί παραβίαση της αρχής της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 44 Πρώτον, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, του κανονισμού 17, όταν η Επιτροπή απευθύνει αίτηση παροχής πληροφοριών σε επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων, οφείλει να αναφέρει τη νομική βάση και τον σκοπό της αιτήσεως, καθώς και τις κυρώσεις που προβλέπονται σε περίπτωση που παρασχεθούν ανακριβείς πληροφορίες. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή είχε υποχρέωση να ενημερώσει, με το από 14 Νοεμβρίου 1995 έγγραφό της, την Pilkington για τους λόγους που την οδήγησαν να ζητήσει από την Pilkington πρόσθετες πληροφορίες.
- 45 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, όταν η Επιτροπή αποφασίζει να προχωρήσει στην έρευνα καταγγελίας που της έχει υποβληθεί, οφείλει,

εκτός αν παραθέσει δεόντως εμπεριστατωμένη αιτιολογία, να το πράξει με την απαιτούμενη προσοχή, σοβαρότητα και επιμέλεια, για να είναι σε θέση να εκτιμήσει με πλήρη επίγνωση της καταστάσεως τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που οι καταγγέλλοντες έθεσαν στην κρίση της (απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1993, T-7/92, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. ΙΙ-669, σκέψη 36).

- 46 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η έρευνα της Επιτροπής διεξήχθη επί περίοδο άνω των τεσσάρων ετών, κατά την οποία η Επιτροπή συνέλεξε τις παρατηρήσεις σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων του τομέα, τις ανέλυσε και κατ' επανάληψη έδωσε στην προσφεύγουσα την ευκαιρία να γνωστοποιήσει όλα τα στοιχεία που μπορούσαν να ληφθούν υπόψη. Ενεργώντας έτσι, η Επιτροπή άσκησε όλες τις δραστηριότητές της με την απαιτούμενη προσοχή, σοβαρότητα και επιμέλεια. Η προσφεύγουσα, περιορισθείσα να παρατηρήσει ότι, στο από 14 Νοεμβρίου 1995 έγγραφό της, η Επιτροπή θεώρησε ότι η καταγγελία της προσφεύγουσας είναι «ελάχιστα θεμελιωμένη» και ζήτησε από την Pilkington πρόσθετες πληροφορίες για να «απορρίψει» την καταγγελία αυτή, δεν απέδειξε το αντίθετο.
- 47 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλονται παράβαση ουσιώδους τύπου και παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 48 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η απόφαση της Επιτροπής πάσχει τυπικό ελάττωμα και παραβιάζει την αρχή της ασφάλειας δικαίου.

- 49 Συναφώς, ισχυρίζεται ότι οι αποφάσεις απορρίψεως καταγγελιών περιβάλλονται συνήθως τον τύπο ενός αιτιολογημένου εγγράφου το οποίο υπογράφεται από το μέλος της Επιτροπής που είναι αρμόδιο για τον ανταγωνισμό. Στην παρούσα υπόθεση, το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής απλώς υπέγραψε ένα επιβεβαιωτικό έγγραφο με το οποίο, αφού περιέγραψε συνοπτικώς τη διαδικασία, απέρριψε την καταγγελία παραπέμποντας, ως προς την αιτιολογία, σε χωριστό έγγραφο. Το χωριστό αυτό έγγραφο δεν περιέχει κανένα στοιχείο (όπως υπογραφή ή έστω τα αρχικά) που να αποδεικνύει ότι το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής θεώρησε το έγγραφο αυτό. Λαμβανομένης υπόψη της ασυνήθιστης αυτής διαδικασίας, η προσφεύγουσα δεν είχε καμία δυνατότητα να διαπιστώσει αν το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής είδε ή ενέκρινε την επιχειρηματολογία που αιτιολογεί την απόρριψη της καταγγελίας της. Συνεπώς, στην παρούσα υπόθεση πρόκειται για πρόβλημα τύπου και όχι για πρόβλημα αιτιολογίας.
- 50 Η Επιτροπή παρατηρεί, αφενός, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν έχει περιβληθεί ασυνήθιστο τύπο και, αφετέρου, ότι παραπέμπει ρητώς σε παράρτημα στο οποίο εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους η Επιτροπή αποφάσισε να απορρίψει την καταγγελία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 51 Πρέπει να υπομνηστεί ότι η νομολογία θεωρεί ότι η γενομένη εντός μιας πράξεως παραπομπή σε χωριστή πράξη πρέπει να εξετάζεται με γνώμονα το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ) και δεν αποτελεί παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως που υπέχουν τα κοινοτικά όργανα. Έτσι, στην απόφασή του της 12ης Ιουνίου 1997, T-504/93, Tiercé Ladbroke κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. II-923, σκέψη 55), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι από μια απόφαση της Επιτροπής η οποία ανακοινώθηκε στον υποβαλόντα την καταγγελία που έδωσε λαβή για τη διεξαγωγή έρευνας και η οποία παρέπεμπε σε έγγραφο που του απειστάλη βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού 99/63 προέκυπταν με επαρκή σαφήνεια οι λόγοι για τους οποίους απορρίφθηκε η πιο πάνω καταγγελία, οπότε είχε τηρηθεί η υποχρέωση αιτιολογήσεως κατά το άρθρο 190 της Συνθήκης. Ανεξαρτήτως του αν το γεγονός ότι γίνεται τέτοια παραπομπή χαρακτηριστεί ως πρόβλημα αιτιολογίας ή τύπου, η ανάλυση αυτή ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν γίνεται παραπομπή σε έγγραφο που επιπονάπτεται σε απόφαση και, επομένως, περιέχεται σε αυτήν. Επί πλέον, η προσφεύγουσα ουδόλως σπήριξε τις υπόνοιες ότι το αρμόδιο μέλος της Επιτροπής δεν γνώριζε την αιτιολογία της προσβαλλομένης πράξεως.

- 52 Η ως άνω παραπομπή είναι αρκετή για να ικανοποιηθούν οι επιταγές ασφάλειας δικαίου που τάσσει το κοινοτικό δίκαιο.
- 53 Επομένως, και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον ορισμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 54 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως κατά τον ορισμό, στο σημείο 19 της προσβαλλομένης αποφάσεως, της αγοράς του σχετικού προϊόντος όχι ως αγοράς των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm, αλλά ως αγοράς των πωλουμένων στους διανομείς ακατεργάστων υαλοπινάκων επιπλεύσεως κάθε πάχους, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην αγορά αυτή, τόσο από πλευράς προσφοράς όσο και από πλευράς ζήτησεως, δρουν τα ίδια πρόσωπα για όλα τα πάχη υαλοπινάκων. Όταν προϊόντα διαφορετικών διαστάσεων και διαφορετικού τύπου δεν είναι εναλλάξιμα από τη σκοπιά του χρήστη, δεν αρκεί να εξετάζεται αν στην αγορά δρουν τα ίδια πρόσωπα, αλλά, όπως έπραξε το Δικαστήριο στην απόφασή του της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 3461), πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες ανταγωνισμού και η διάρθρωση της προσφοράς και ζήτησεως στην αγορά.
- 55 Η προσφεύγουσα τονίζει, όσον αφορά τις συνθήκες ανταγωνισμού, ότι, εφόσον σημαντικό μερίδιο της αγοράς όντως ανήκει μόνο σε έναν κατασκευαστή, οι παραγωγοί που δεν πωλούν υαλοπίνακες βρετανικών διαστάσεων (2 440 mm × 1 220 mm)

πιθανότητα δεν είναι ανταγωνιστικοί στο υπόλοιπο της αγοράς και έτσι μπορούν να αποφασίσουν να μην εκμεταλλευθούν το υπόλοιπο της αγοράς και να μην επιχειρήσουν να αντιμετωπίσουν εκεί τον ανταγωνισμό. Τούτο έχει σημαντικές συνέπειες για τις συνθήκες ανταγωνισμού στο υπόλοιπο της αγοράς και επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι μεγάλο μερίδιο της αγοράς (84 %) υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm κατέχει η Pilkington. Συναφώς, υπογραμμίζει ότι, εξ όσων γνωρίζει, η Pilkington είναι ο μοναδικός κατασκευαστής υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm που χρησιμοποιεί επίπεδα υποθέματα ορισμένων διαστάσεων επί των οποίων ψύχεται το γυαλί (lehr-beds) που του παρέχουν τη δυνατότητα να προσαρμόζει το γυαλί στις βρετανικές διαστάσεις χωρίς διασπάθιση χημάτων. Εξ όσων γνωρίζει, οι άλλοι παραγωγοί, οι οποίοι παράγουν υαλοπίνακες ηπειρωτικής Ευρώπης, χρησιμοποιούν lehr-beds που τους παρέχουν τη δυνατότητα να κατασκευάζουν μόνον υαλοπίνακες μορφότυπου ηπειρωτικής Ευρώπης (3 210 mm x 2 250 mm). Τέλος, πιθανολογείται ότι στην ιρλανδική αγορά μόνο δύο διανομείς διαθέτουν τον αναγκαίο εξοπλισμό για να μειώσουν τις διαστάσεις ηπειρωτικής Ευρώπης στις βρετανικές διαστάσεις και ότι, επί πλέον, ο ένας από αυτούς προμηθεύεται από την Pilkington έως το 30 % των αναγκών του σε βρετανικές διαστάσεις.

- 56 Εξάλλου, υποστηρίζει, όσον αφορά τη διάρθρωση της προσφοράς, ότι, όπως επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις των ιρλανδικών εταιριών, πάνω από το 27 % των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm που πωλούνται εντός της Ιρλανδίας έχει τον βρετανικό μορφότυπο. Η Pilkington έχει οιονεί μονοπώλιο για τον εν λόγω μορφότυπο (95 % των πωλήσεων) και, επί πλέον, κατέχει το 84 % της ιρλανδικής αγοράς υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm. Η προσφορά στην αγορά υαλοπινάκων επιπλεύσεως επηρεάζεται ανάλογα: λόγω της ανωτέρω διάρθρωσεως της αγοράς, οι πελάτες που αγοράζουν υαλοπίνακες βρετανικού μορφότυπου είναι υποχρεωμένοι να συναλλάσσονται για όλους τους μορφότυπους με τον κατασκευαστή αυτόν, ο οποίος είναι σε θέση να ικανοποιεί τις άλλες ανάγκες τους για υαλοπίνακες επιπλεύσεως 4 mm.

- 57 Επί πλέον, ισχυρίζεται ότι οι υαλοπίνακες επιπλεύσεως 4 mm πρέπει να θεωρηθούν ως η αγορά του σχετικού προϊόντος, καθόσον το προϊόν αυτό δεν μπορεί να αντικατασταθεί με υαλοπίνακες επιπλεύσεως άλλου πάχους: η σταυροειδής ελαστικότητα της ζήτησεως υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm και της ζήτησεως υαλοπινάκων άλλου πάχους είναι μηδενική· όπως φαίνεται, οι αυξήσεις της τιμής των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm δεν έχουν καμία συνέπεια στη ζήτηση άλλων υαλοπινάκων επιπλεύσεως. Εν προκει-

μένω, παρά μια σημαντική διακύμανση της τιμής των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm στην Ιρλανδία, η ζήτηση των άλλων υαλοπινάκων επιπλεύσεως έμεινε αμετάβλητη. Τόσο από τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου όσο και από αποφάσεις της Επιτροπής [απόφαση 88/138/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1987, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/30.787 και 31.488 — Eurofix—Bauco/Hilti) (ΕΕ 1988, L 65, σ. 19)· απόφαση 92/163/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1991, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.043 — Tetra Pak II) (ΕΕ 1992, L 72, σ. 1)· απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Μαρτίου 1994, C-53/92 Ρ, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-667· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, και της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755] προκύπτει ότι υφίσταται αγορά του σχετικού προϊόντος όταν η σταυροειδής ελαστικότητα της ζήτησεως προϊόντων που μπορούν να θεωρηθούν εναλλάξιμα είναι μικρή: εξ αυτού συνάγεται ότι η αγορά ενός προϊόντος είναι κατά μείζονα λόγο χωριστή από την αγορά άλλου προϊόντος όταν η σταυροειδής ελαστικότητα είναι μηδενική.

- 58 Τέλος, προσθέτει ότι από το γεγονός ότι η μία από τις τέσσερις εγκαταστάσεις παραγωγής της Pilkington ειδικεύεται στην παραγωγή υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm μπορεί να συναχθεί ότι δεν είναι δυνατή η γρήγορη μετατροπή για την παραγωγή υαλοπινάκων άλλου πάχους.
- 59 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, στην προαναφερθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι προϊόντα διαφορετικού τύπου και διαφορετικών διαστάσεων που δεν είναι εναλλάξιμα από τη σκοπιά του χρήστη μπορούν παρά ταύτα να θεωρηθούν ως ανήκοντα σε μία μόνον αγορά όταν από τεχνικής απόψεως είναι ομοειδή ή συμπληρωματικά και όταν τα προμηθεύουν μεταπωλητές οι οποίοι πρέπει να ικανοποιήσουν ζήτηση που αφορά ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων. Τούτο ισχύει για την αγορά ακατέργαστων υαλοπινάκων επιπλεύσεως, όπου οι δρώντες από πλευράς προσφοράς και από πλευράς ζήτησεως είναι, στο πρώτο στάδιο της διανομής, οι ίδιοι για όλα τα πάχη υαλοπινάκων. Διατείνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε τον ισχυρισμό της ότι οι συνθήκες ανταγωνισμού επηρεάζονται όταν, αφενός, σημαντικό μερίδιο της αγοράς όντως ανήκει σε έναν παραγωγό και, αφετέρου, οι παραγωγοί που δεν πωλούν υαλοπίνακες επιπλεύσεως 4 mm με τον βρετανικό μορφότυπο έχουν μικρές πιθανότητες να είναι ανταγωνιστικοί στο υπόλοιπο της αγοράς και μπορούν να αποφασίσουν να μην αποδυσθούν σε ανταγωνισμό σε αυτό το μέρος της αγοράς.

- 60 Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας σχετικά με τη διάρθρωση της προσφοράς, κατά τους οποίους η οιονεί μονοπωλιακή θέση στο μέρος της αγοράς των υαλοπινάκων επιπλεύσεως που πωλούνται με τις βρετανικές διαστάσεις παρέχει στην Pilkington ακαταμάχητο πλεονέκτημα στο σύνολο της αγοράς, η Επιτροπή αντιτάσσει ότι οι υαλοπίνακες ορισμένου πάχους που πωλούνται με συγκεκριμένες διαστάσεις μπορούν να αντικατασταθούν από υαλοπίνακες του ίδιου πάχους που πωλούνται με άλλες διαστάσεις, δεδομένου ότι όλοι οι χονδρέμποροι είναι σε θέση να κόβουν τους μεγαλύτερους μορφότυπους για να λάβουν τον μορφότυπο που απαιτούν οι μεταποιητές και οι τελικοί χρήστες. Οι υαλοπίνακες επιπλεύσεως βρετανικών διαστάσεων χρησιμοποιούνται ακριβώς για τον ίδιο οικονομικό σκοπό με τους υαλοπίνακες επιπλεύσεως διαστάσεων ηπειρωτικής Ευρώπης.
- 61 Τέλος, τονίζει ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε καμία απόδειξη προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι η συμπεριφορά της αγοράς υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm στην Ιρλανδία είναι, λόγω της υποτιθέμενης ιδιομορφίας της, ανεξάρτητη της συμπεριφοράς των αγορών υαλοπινάκων άλλου πάχους. Στην πραγματικότητα, η παραγωγή υαλοπινάκων είναι από τεχνικής απόψεως σχεδόν η ίδια για όλα τα πάχη, η δε γραμμική παραγωγή μπορεί γρήγορα να προσαρμοστεί, χωρίς υπερβολικό κόστος, για τη μετάβαση από το ένα πάχος στο άλλο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 62 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, για να εξεταστεί η τυχόν δεσπόζουσα θέση μιας επιχειρήσεως σε συγκεκριμένη αγορά, οι δυνατότητες ανταγωνισμού πρέπει να αξιολογούνται στο πλαίσιο της αγοράς που περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα που, λόγω των χαρακτηριστικών τους, μπορούν κάλλιστα να ικανοποιούν διαρκείς ανάγκες και είναι σε μικρό βαθμό εναλλάξιμα με άλλα προϊόντα (βλ., ιδίως, την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Δεκεμβρίου 1980, 31/80, L'Oréal, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 471, σκέψη 25, και την προαναφερθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 37). Εξάλλου, κατά την ίδια νομολογία (προαναφερθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 44), για να κριθεί αν υφίσταται δεσπόζουσα θέση, η έλλειψη εναλλαξιμότητας, από τη σκοπιά των συγκεκριμένων αναγκών του χρήστη, των διαφορετικών τύπων και διαστάσεων ενός προϊόντος δεν καθιστά δυνατό να θεωρηθεί ότι για κάθε έναν από τους τύπους αυτούς και κάθε μία από τις διαστάσεις αυτές υφίσταται χωριστή αγορά. Επί πλέον, εφόσον ο καθορισμός της σχετικής αγοράς χρησιμεύει για να κριθεί αν η οικεία επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να εμποδίσει τη

διατήρηση πραγματικού ανταγωνισμού και να ενεργεί με αισθητό τρόπο ανεξάρτητα από τους ανταγωνιστές της, τους πελάτες της και τους καταναλωτές, για να κριθεί αυτό δεν είναι δυνατόν να περιοριστεί κανείς στην εξέταση μόνον των αντικειμενικών χαρακτηριστικών των σχετικών προϊόντων, αλλά πρέπει και να λάβει υπόψη τις συνθήκες ανταγωνισμού και τη διάρθρωση της ζήτησεως και προσφοράς στην αγορά (προαναφερθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 37).

63. Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει αν οι συνθήκες ανταγωνισμού και η διάρθρωση της προσφοράς στην αγορά των υαλοπινάκων επιπλεύσεως εμπόδιζαν την Επιτροπή να ισχυριστεί, στηριζόμενη στην προαναφερθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, ότι, αν και οι υαλοπίνακες διαφορετικού πάχους δεν είναι εναλλάξιμοι για τους τελικούς χρήστες, η αγορά του σχετικού προϊόντος πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι η αγορά ακατεργάστων υαλοπινάκων επιπλεύσεως κάθε πάχους, καθόσον οι διανομείς πρέπει να ικανοποιούν ζήτηση καλύπτουσα ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων.
64. Εκ προοιμίου, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, ναί μεν ο κοινοτικός δικαστής ασκεί εν γένει πλήρη έλεγχο ως προς το αν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού, πλην όμως ο έλεγχος τον οποίο ασκεί επί των περιπλόκων οικονομικών εκτιμήσεων της Επιτροπής πρέπει να περιορίζεται στην εξακρίβωση ότι τηρήθηκαν οι κανόνες διαδικασίας και αιτιολογίας, καθώς και στη διαπίστωση του υποστατού των πραγματικών περιστατικών και στο ότι δεν υφίστανται πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και κατάχρηση εξουσίας.
65. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το γεγονός ότι οι παραγωγοί της ηπειρωτικής Ευρώπης δεν παράγουν υαλοπίνακες βρετανικών διαστάσεων τους εμποδίζει να ανταγωνιστούν αποτελεσματικώς την Pilkington. Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Επιτροπή εξέτασε στο σημείο 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως το ζήτημα αυτό και κατέληξε σε συμπέρασμα αντίθετο προς το συμπέρασμα της προσφεύγουσας. Βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που έδωσαν εννέα Ιρλανδοί εισαγωγείς, η Επιτροπή

σημείωσε ότι οι χονδρέμποροι δεν έχουν σαφή προτίμηση για τον βρετανικό μορφότυπο, καθόσον έχουν τη δυνατότητα να κόβουν — χωρίς διασπάθιση χρημάτων — τους υαλοπίνακες μορφότυπου της ηπειρωτικής Ευρώπης για να λάβουν αυτούς του βρετανικού μορφότυπου. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα αρκέστηκε εν προκειμένω να ισχυριστεί ότι, εξ όσων γνωρίζει, η Pilkington είναι ο μοναδικός κατασκευαστής υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm που έχει τη δυνατότητα να προσαρμόζει τους υαλοπίνακες στις βρετανικές διαστάσεις χωρίς διασπάθιση χρημάτων και οι άλλοι παραγωγοί χρησιμοποιούν *lehr-beds* που τους παρέχουν τη δυνατότητα να κατασκευάζουν μόνον υαλοπίνακες διαφορετικών μορφότυπων και ότι είναι πιθανότατο ότι οι χονδρέμποροι δεν είναι σε θέση να κόβουν υαλοπίνακες ηπειρωτικής Ευρώπης χωρίς διασπάθιση χρημάτων. Όμως, η προσφεύγουσα όχι μόνο δεν προσκομίζει καμία απόδειξη προς στήριξη της απόψεώς της, αλλά και δεν παρέχει κανένα στοιχείο ικανό να αναιρέσει την εκτίμηση της Επιτροπής, η οποία στηρίζεται σε πληροφοριακά στοιχεία που η Επιτροπή συνέλεξε απ' ευθείας από επιχειρηματίες που δρουν στην αγορά.

66 Επίσης, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται στην ουσία ότι, λαμβανομένης υπόψη της οιονεί μονοπωλιακής θέσεως της Pilkington στον τομέα των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm με βρετανικό μορφότυπο, η Pilkington έχει προνομιακές εμπορικές σχέσεις με τους εισαγωγείς υαλοπινάκων. Επί πλέον, υποστηρίζει ότι οι υαλοπίνακες 4 mm δεν μπορούν να αντικατασταθούν από υαλοπίνακες επιπλεύσεως άλλου πάχους.

67 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η τυχόν προτίμηση των εισαγωγέων για τα προϊόντα της Pilkington δεν υπαγορεύεται από το συμφέρον τους ή δεν εντάσσεται στην άσκηση της συμβατικής τους ελευθερίας. Κατά συνέπεια, η προτίμηση αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως ένδειξη αλλοιώσεως της διαρθρώσεως της προσφοράς στην αγορά. Στη συνέχεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από τα στοιχεία που περιέχουν οι απαντήσεις των ιρλανδικών εταιριών, τα οποία δεν αμφισβητούνται από την προσφεύγουσα, προκύπτει ότι οι εντός της Ιρλανδίας πωλήσεις υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm με τον βρετανικό μορφότυπο αντιπροσωπεύουν περίπου το 27 % της αγοράς. Όμως, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι η Pilkington κατέχει οιονεί μονοπωλιακή θέση στον τομέα των υαλοπινάκων 4 mm με τον βρετανικό μορφότυπο, είναι σαφές ότι το ποσοστό αυτό δεν αρκεί από μόνο του για να ισχυριστεί κανείς, όπως πράττει η προσφεύγουσα, ότι το μεγαλύτερο μέρος των αγοραπωλησιών υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm στην Ιρλανδία εξαρτάται από την Pilkington. Συγκεκριμένα, περίπου το 73 % της ζήτησεως του προϊόντος αυτού συνίσταται σε αγο-

ραπωλησίες υαλοπινάκων μορφότυπου ηπειρωτικής Ευρώπης, οι οποίες δεν μπορούν να επηρεαστούν από την Pilkington.

- 68 Τέλος, στο σημείο 18 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εξέθεσε ότι, από τεχνικής απόψεως, η παραγωγή υαλοπινάκων 4 mm σχεδόν ταυτίζεται με την παραγωγή υαλοπινάκων άλλου πάχους και ότι οι κατασκευαστές υαλοπινάκων μπορούν να μετατρέψουν γρήγορα την παραγωγή τους χωρίς υπερβολικό κόστος. Εν προκειμένω, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το γεγονός ότι η μία από τις τέσσερις εγκαταστάσεις παραγωγής της Pilkington ειδικεύεται στην κατασκευή υαλοπινάκων ορισμένου τύπου δεν σημαίνει ότι οι τεχνικές διαδικασίες κατασκευής υαλοπινάκων είναι διαφορετικές και δεν αποδεικνύει ότι ένας επιχειρηματίας που έχει μόνο μία εγκατάσταση παραγωγής δεν είναι σε θέση να μετατρέψει γρήγορα την παραγωγή του, οπότε ούτε το επιχείρημα που η προσφεύγουσα αντλεί από την έλλειψη ελαστικότητας της προσφοράς υαλοπινάκων 4 mm και υαλοπινάκων άλλου πάχους μπορεί να γίνει δεκτό.
- 69 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η άποιψη της Επιτροπής που διατυπώνεται στο σημείο 19 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία η αγορά του σχετικού προϊόντος είναι η αγορά υαλοπινάκων κάθε πάχους, φέρει το στίγμα πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως. Επομένως, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό από το Πρωτοδικείο.
- 70 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της γεωγραφικής αγοράς

Επιχειρήματα της προσφεύγουσας

- 71 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή, αν και δέχεται ότι ορισμένα χαρακτηριστικά της αγοράς υαλοπινάκων επιπλεύσεως στην Ιρλανδία διαφοροποιούν την αγορά

αυτή από την αγορά της ηπειρωτικής Ευρώπης (δηλαδή η έλλειψη εγκαταστάσεων παραγωγής και το γεγονός ότι όλοι οι υαλοπίνακες επιπλεύσεως μεταφέρονται διά θαλάσσης), θεώρησε στο σημείο 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η ανάλυση του κόστους μεταφοράς και του επιπέδου των τιμών των υαλοπινάκων στα διάφορα μέρη της Κοινότητας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η Κοινότητα ή το βόρειο μέρος της Κοινότητας. Η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, καθόσον έπρεπε να θεωρήσει ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η Ιρλανδία, ή η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

- 72 Στην ουσία, προβάλλει τρεις αιτιάσεις κατά του ορισμού της γεωγραφικής αγοράς που έγινε δεκτός στην προσβαλλόμενη απόφαση.

— Επί της πρώτης αιτιάσεως

- 73 Το κριτήριο που η Επιτροπή εφάρμοσε για να ορίσει τη σχετική γεωγραφική αγορά δεν στοιχεί με το κριτήριο που το Δικαστήριο καθόρισε στην απόφασή του της 14ης Φεβρουαρίου 1978, 27/76, United Brands κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1978, σ. 75). Συγκεκριμένα, αντί να καθορίσει την αγορά υαλοπινάκων λαμβάνοντας απλώς υπόψη το κόστος μεταφοράς προς την Ιρλανδία, έπρεπε να καθορίσει τη ζώνη εντός της οποίας άλλες αντικειμενικές συνθήκες ανταγωνισμού ως προς το σχετικό προϊόν είναι όμοιες για όλους τους επιχειρηματίες: η εφαρμογή του κριτηρίου αυτού θα την οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η Ιρλανδία (ή η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο). Ο καθορισμός της Ιρλανδίας ως σχετικής γεωγραφικής αγοράς θα έβρισκε στήριγμα στο γεγονός ότι στη χώρα αυτή οι εξαγωγείς της ηπειρωτικής Ευρώπης δεν έχουν ανταγωνιστικό βάρος όσον αφορά τις πωλήσεις υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm, καθόσον το συνολικό τους μερίδιο αγοράς είναι περίπου 16 %, ενώ το μερίδιο της Pilkington είναι 84 %.

— Επί της δευτέρας αιτιάσεως

- 74 Η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας ότι δύο παραγωγοί της βόρειας Ευρώπης έχουν κόστος μεταφοράς προς την Ιρλανδία ανώτερο κατά 7 έως 8 % περίπου από το αντίστοιχο κόστος της Pilkington, ενώ ένας παραγωγός του ίδιου μέρους της Ευρώπης έχει μικρότερο κόστος από το κόστος της Pilkington για την ίδια μεταφορά. Εν προκειμένω, από ανάλυση που περιέχει το έγγραφο που η προσφεύγουσα αιτήθηκε στην Επιτροπή στις 24 Μαΐου 1994 προκύπτει ότι το κόστος θαλάσσιας και χερσαίας μεταφοράς προς την Ιρλανδία των παραγωγών της ηπειρωτικής Ευρώπης είναι στην πραγματικότητα πολύ μεγαλύτερο από το κόστος της Pilkington: οι υαλοπίνακες που κατασκευάζονται από παραγωγό της ηπειρωτικής Ευρώπης έχουν μεγαλύτερη απόσταση να διανύουν οδικώς και διά θαλάσσης και, κατά την οδική και θαλάσσια μεταφορά, δεν τυγχάνουν των σημαντικών εκπτώσεων από τις οποίες η Pilkington μπορεί να επωφελείται.
- 75 Εν προκειμένω, η προσέγγιση που οδηγεί στην ανάλυση αυτή στοιχεί με την προσέγγιση που η Επιτροπή ακολούθησε σε ορισμένες αποφάσεις της [απόφαση 94/359/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Δεκεμβρίου 1993, με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται συμβατή με την κοινή αγορά (υπόθεση IV/M358 — Pilkington-Techint/SIV) (ΕΕ 1994, L 158, σ. 24, στο εξής: απόφαση Pilkington-Techint/SIV), όπου θεωρήθηκε ότι οι ακατέργαστοι υαλοπίνακες επιπλέυσεως αποτελούν ογκώδες και βαρύ προϊόν, του οποίου η μεταφορά σε μεγάλες αποστάσεις είναι δαπανηρή· απόφαση 89/93/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.906 — Επίπεδο γυαλί) (ΕΕ 1989, L 33, σ. 44, στο εξής: απόφαση «επίπεδο γυαλί»), όπου η τοποθεσία των εγκαταστάσεων παραγωγής θεωρήθηκε σημαντικότερος παράγων όσον αφορά τη μεταφορά επίπεδου γυαλιού· απόφαση 89/22/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 5ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.900 — BPB Industries PLC) (ΕΕ 1989, L 10, σ. 50, στο εξής: απόφαση BPB), όπου θεωρήθηκε ότι, λόγω των εξόδων μεταφοράς και των πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται η ίδρυση εργοστασίων κοντά στις αγορές, είναι αδύνατον για τις βρετανικές ή ιρλανδικές αγορές να εφοδιάζονται υπό αποδοτικές συνθήκες από την αλλοδαπή σε μεγάλη κλίμακα και για μακρές περιόδους].
- 76 Επί πλέον, η σημασία του κόστους μεταφοράς για τον καθορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις των ιρλανδικών εταιριών, από τις

οποίες προκύπτει ότι οι εταιρίες υαλοργίας που είναι εγκατεστημένες στη περιοχή του Δουβλίνου (κοντά στο εργοστάσιο της Pilkington) ή σε τοποθεσίες που οδικώς είναι εύκολα προσιτές από το Δουβλίνο (δήμος Galway) εφοδιάζονται σχεδόν αποκλειστικώς από την Pilkington (98 %), ενώ οι πιο απομακρυσμένες εταιρίες (εγκατεστημένες στους δήμους Tipperary, Limerick και Wexford) αγοράζουν από την Pilkington μικρότερες ποσότητες υαλοπινάκων (αντιστοίχως 77 %, 62 % και 66 %).

— Επί της τρίτης αιτιάσεως

- 77 Μια ανάλυση των τιμών fob (ελεύθερο επί του πλοίου) και cif (κόστος, ασφάλιση και ναύλος) των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm προελεύσεως Ηνωμένου Βασιλείου προς τα άλλα κράτη μέλη, από το 1990 μέχρι το 1992, αποδεικνύει ότι η ιρλανδική αγορά δεν έχει κοινά χαρακτηριστικά με τις άλλες ευρωπαϊκές αγορές και ότι αποτελεί αυστηρή αγορά· κατά την ανάλυση αυτή, η μέση τιμή cif των κατά τη σχετική περίοδο μεταφορών προς την Ιρλανδία ήταν 470 ECU ανά τόνο· προς τις χώρες της βόρειας Ευρώπης (Γερμανία, Κάτω Χώρες, Βέλγιο και Λουξεμβούργο) κυμαινόταν μεταξύ 500 και 540 ECU ανά τόνο και προς τις χώρες της νότιας Ευρώπης (Γαλλία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ισπανία και Ελλάδα) κυμαινόταν μεταξύ 330 και 430 ECU ανά τόνο· αφετέρου, η μέση τιμή fob των κατά τη σχετική περίοδο μεταφορών προς την Ιρλανδία ήταν 370 ECU ανά τόνο, προς τις χώρες της βόρειας Ευρώπης κυμαινόταν μεταξύ 300 και 330 ECU ανά τόνο και προς τις χώρες της νότιας Ευρώπης κυμαινόταν μεταξύ 300 και 370 ECU ανά τόνο.

Επιχειρήματα της Επιτροπής

— Επί της πρώτης αιτιάσεως

- 78 Η Επιτροπή αρνείται ότι δεν εφάρμοσε το κριτήριο που το Δικαστήριο καθόρισε στην προαναφερθείσα απόφασή του Uniped Brands κατά Επιτροπής και υπενθυμίζει ότι, στο σημείο 24 της προσβαλλομένης αποφάσεως, υποστήριξε ότι η ζώνη σε σχέση με την οποία πρέπει να καθορισθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως είναι εκείνη όπου «οι

αντικειμενικές συνθήκες ανταγωνισμού ως προς το σχετικό προϊόν πρέπει να είναι όμοιες για όλους τους επιχειρηματίες»: βάσει του κριτηρίου αυτού, διαπίστωσε ότι το κόστος μεταφοράς δεν απομονώνει την Ιρλανδία από την αγορά της ηπειρωτικής Ευρώπης.

— Επί της δευτέρας αιτιάσεως

- 79 Εμμένει στο ότι τα συμπεράσματα της αναλύσεώς της του κόστους μεταφοράς είναι ορθά· βάσει των πληροφοριακών στοιχείων που παρασχέθηκαν από τους επιχειρηματίες σε απάντηση των εγγράφων της που βασίστηκαν στο άρθρο 11 του κανονισμού 17, διαπίστωσε ότι το κόστος ενός παραγωγού της βόρειας Ευρώπης είναι ελαφρώς μικρότερο του κόστους της Pilkington, ενώ δύο άλλοι παραγωγοί είχαν ποσοστιαίο επί της αξίας του φορτίου κόστος που υπερβαίνει μόλις κατά 7 έως 8 % το κόστος της Pilkington. Μάλιστα, διαπίστωσε ότι οι παραγωγοί της νότιας Ευρώπης έχουν αισθητώς μεγαλύτερο κόστος ως ποσοστό επί της αξίας του φορτίου. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το επί πλέον κόστος που ο κατασκευαστής ανέχεται για τη μεταφορά μέχρι των ορίων της εγχώριας αγοράς του είναι της τάξεως του 10 % επί της αξίας του προϊόντος, συνήγαγε ότι το κόστος μεταφοράς προς την Ιρλανδία των παραγωγών της βόρειας Ευρώπης βρίσκεται εντός των ορίων του κόστους που ανέχονται στις εγχώριες αγορές τους. Επί πλέον, διαπιστώνοντας ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι είναι εσφαλμένα τα πληροφοριακά στοιχεία που ελήφθησαν σε απάντηση του εγγράφου που απεστάλη βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 σε ορισμένες ουδέτερες επιχειρήσεις, δηλώνει ότι δεν έχει πειστεί ότι είναι αναξιόπιστα τα πληροφοριακά στοιχεία που περιήλθαν σ' αυτήν.

— Επί της τρίτης αιτιάσεως

- 80 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι συνέλεξε απ' ευθείας από τους παραγωγούς τις πληροφορίες σχετικά με τις τιμές, βάσει των οποίων πληροφοριών έλαβε την προσαλλόμενη απόφαση, ενώ οι αριθμοί που αναφέρει η προσφεύγουσα είναι

αμφισβητήσιμοι: κατά την έρευνά της, προέβη σε λεπτομερή ανάλυση των τιμών της Pilkington, και αυτές δεν έχουν σχέση με τις τιμές που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα. Για την περίοδο 1990-1992, η μέση τιμή της Pilkington στην Ιρλανδία ήταν πολύ κοντά στην αντίστοιχη τιμή σε κάθε χώρα της βόρειας Ευρώπης. Προσθέτει ότι οι τιμές fob και cif που χρησιμοποίησε η προσφεύγουσα δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη· ο όρος fob αφορά την τιμή του προϊόντος επί του τριλόου και δεν περιλαμβάνει τα έξοδα περαιτέρω μεταφοράς, ενώ οι ναλοπίνακες επιπλεύσεως πωλούνται βάσει μιας τιμής όπου το κόστος μεταφοράς φέρει ο παραγωγός. Οι τιμές cif δεν εμφανίζουν τις πραγματικές τιμές της αγοράς, καθόσον δεν λαμβάνουν υπόψη τις γενόμενες εκπτώσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

— Επί της πρώτης αιτίαςσεως

- 81 Στην προαναφερθείσα απόφασή του United Brands κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ότι, όσον αφορά το άρθρο 86 της Συνθήκης, οι δυνατότητες ανταγωνισμού πρέπει να εξετάζονται αναλόγως των χαρακτηριστικών του σχετικού προϊόντος και με αναφορά στη συγκεκριμένη γεωγραφική ζώνη εντός της οποίας το προϊόν διατίθεται στο εμπόριο και στην οποία οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι αρκούντως ομοιογενείς, ώστε να μπορεί να αξιολογηθεί η οικονομική ισχύς της ενδιαφερομένης επιχειρήσεως (σκέψη 11). Εξάλλου, με την ίδια απόφαση το Δικαστήριο, για να εξακριβώσει αν στη συγκεκριμένη περίπτωση οι συνθήκες ανταγωνισμού ήταν αρκούντως ομοιογενείς, αναφέρθηκε κυρίως στο κόστος μεταφοράς, εκτιμώντας ότι, όταν το κόστος αυτό δεν είναι εμπόδιο για τη διανομή των προϊόντων, αποτελεί, μεταξύ άλλων, ενοποιητικό παράγοντα της σχετικής αγοράς (προαναφερθείσα απόφαση United Brands κατά Επιτροπής, σκέψεις 55 και 56).

- 82 Επομένως, εν προκειμένω, εφόσον ελήφθη υπόψη ιδίως το κόστος μεταφοράς των παραγωγών της ηπειρωτικής Ευρώπης, ο καθορισμός της σχετικής γεωγραφικής αγοράς είναι δικαιολογημένος. Επί πλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι, για να καθορίσει τις συνθήκες ανταγωνισμού στις ευρωπαϊκές αγορές, η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη

απόφαση δεν εξέτασε μόνον το πιο πάνω κόστος, αλλά εξακρίβωσε επίσης ότι ο όγκος των εξαγωγών των παραγωγών της ηπειρωτικής Ευρώπης στην Ιρλανδία ήταν μεταξύ του 1988 και του 1994 το εν τρίτον περίπου του όγκου υαλοπινάκων επιπλεύσεως που εξητείτο στη χώρα αυτή, ότι οι διαφορές των τιμών των υαλοπινάκων τις οποίες εφάρμοζαν στην Ιρλανδία και σε πέντε άλλες ευρωπαϊκές χώρες οι πέντε κύριοι παραγωγοί της ηπειρωτικής Ευρώπης δεν αποτελούν ένδειξη για την ύπαρξη χωριστών αγορών και ότι η ύπαρξη φραγμών, τεχνικής ή κανονιστικής φύσεως, για την είσοδο στην ιρλανδική αγορά μπορεί να αποκλειστεί. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι, ενώ η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθή εφαρμογή των κριτηρίων που απορρέουν από την προαναφερθείσα απόφαση United Brands κατά Επιτροπής, δεν αναφέρει με ποιον τρόπο πρέπει να εφαρμοστούν για να οριοθετηθεί η γεωγραφική αγορά λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών που οι τιμές μεταφοράς έχουν για τις συνθήκες ανταγωνισμού.

83 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η πρώτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

— Επί της δευτέρας αιτιάσεως

84 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με την ακρίβεια της γενομένης από την Επιτροπή ανάλυσεως του κόστους μεταφοράς, πρέπει να επισημανθεί ότι η ανάλυση αυτή λαμβάνει υπόψη πληροφοριακά στοιχεία που παρασχέθηκαν από τους επιχειρηματίες του τομέα στο πλαίσιο της έρευνας σχετικά με τη συγκέντρωση Pilkington-Techint/SIV και της αποφάσεως που ελήφθη κατόπιν της έρευνας αυτής. Στην απόφαση εκείνη, η Επιτροπή παρατήρησε ότι: 1) περίπου το 80 έως 90 % της παραγωγής υαλοπινάκων ενός εργοστασίου πωλείται εντός ακτίνας 500 χιλιομέτρων· η απόσταση αυτή είναι ενίοτε μεγαλύτερη και μπορεί να φθάσει μέχρι τα 1 000 χιλιόμετρα, πέραν των οποίων το κόστος μεταφοράς καθίσταται απαγορευτικό, δηλαδή μη ανταγωνιστικό· 2) μια υαλοπαραγωγός επιχείρηση ανταγωνίζεται στην περιοχή της φυσικών παραδόσεων ακτίνας 500 χιλιομέτρων τις άλλες επιχειρήσεις των οποίων η περιοχή παραδόσεων επικαλύπτει τη δική της· 3) δεδομένου ότι κάθε μία από τις δεύτερες επιχειρήσεις έχει τη δική της περαιτέρω ακτίνα παραδόσεων, ο ανταγωνισμός μιας επιχειρήσεως με εκείνες που βρίσκονται στη δική της ακτίνα τείνει να επεκταθεί στις περιοχές φυσικών παρα-

δόσεων των επιχειρήσεων αυτών· 4) κατά συνέπεια, ενδείκνυται να θεωρηθεί ότι ολόκληρη η Κοινότητα είναι η γεωγραφική αγορά αναφοράς.

- 85 Ευθύς εξ αρχής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία που η Επιτροπή ανέπτυξε στην προσβαλλόμενη απόφαση για να ορίσει τη σχετική γεωγραφική αγορά δεν είναι αντιφατική· συγκεκριμένα, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προέκυψε ότι, σε πλείστα σημεία της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή παρέπεμψε στην απόφαση *Pilkington-Techint/SIV* της οποίας το σημείο 16 φαίνεται να μην έχει συνοχή με το σημείο 33 της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι αντίφαση στην αιτιολογία αποφάσεως συνιστά παράβαση της υποχρέωσεως που απορρέει από το άρθρο 190 της Συνθήκης, ικανή να θίξει το κύρος της σχετικής πράξεως, αν αποδειχθεί ότι, λόγω της αντιφάσεως αυτής, ο αποδέκτης της πράξεως δεν είναι σε θέση να γνωρίσει εν όλω η εν μέρει την πραγματική αιτιολογία της αποφάσεως, και ότι, ως εκ τούτου, το διατακτικό της πράξεως στερείται εν όλω ή εν μέρει παντός νομικού ερείσματος (βλ., ιδίως, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1995, T-5/93, *Tremblay* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-185, σκέψη 42).
- 86 Στο σημείο 16 των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως *Pilkington-Techint/SIV*, η Επιτροπή λέγει ότι οι ακατέργαστοι υαλοπίνακες επιπλεύσεως είναι ένα βαρύ και ογκώδες προϊόν, του οποίου «η μεταφορά σε μεγάλες αποστάσεις είναι δαπανηρή, καθότι, για παράδειγμα, το κόστος μεταφοράς με φορτηγό αντιστοιχεί σε ποσοστό 7,5 έως 10 % της τιμής πώλησης σε απόσταση 500 km». Στο σημείο 33 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή λέγει ότι το κόστος μεταφοράς προς το τέλος της περιοχής φυσικών παραδόσεων (*domestic market*) είναι κατά 10 % περίπου της αξίας του προϊόντος μεγαλύτερο από το κόστος μεταφοράς κοντά στο εργοστάσιο.
- 87 Μετά από προσεκτική εξέταση των δύο αυτών αποφάσεων, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, πρώτον, η προσβαλλόμενη απόφαση παραπέμπει στην απόφαση *Pilkington-Techint/SIV* χωρίς να αναφερθεί ειδικά στα ποσοστά που αναφέρονται εντός παρενθέσεων στο σημείο 16 των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως εκείνης, δεύτερον, τα ποσοστά που εκτίθενται στο πιο πάνω σημείο 16 αναφέρονται χάριν παραδείγματος και η σημασία τους απορροφάται από τα συμπεράσματα στα οποία η Επιτροπή καταλήγει στην ίδια απόφαση, σε πλήρη αντιστοιχία με τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε με την προσβαλλόμενη απόφαση, διαπιστώνοντας ότι ενδείκνυται να θεωρηθεί ολόκληρη η

Κοινότητα ως γεωγραφική αγορά αναφοράς και, τρίτον, η πραγματική αιτιολογία που περιέχει η απόφαση Pilkington-Techint/SIV σχετικά με τον καθορισμό της γεωγραφικής αγοράς αναφοράς βρίσκεται στο σημείο 16, δεύτερο εδάφιο, των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως εκείνης, όπου διευκρινίζεται ότι, «δεδομένης της διασποράς των μονάδων παραγωγής υαλοπινάκων επίπλευσης και λόγω του ποικίλου βαθμού επικάλυψης των περιοχών φυσικών παραδόσεων, που επιτρέπει τη μετάδοση των επιδράσεων από τον ένα κύκλο στον άλλο, θεωρείται ότι η Κοινότητα στο σύνολό της αποτελεί τη γεωγραφική αγορά αναφοράς».

88 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Επιτροπή ουδόλως υπέπεσε σε αντίφαση όταν από τη μια πλευρά στην απόφασή της Pilkington-Techint/SIV οριοθέτησε τη γεωγραφική αγορά αναφοράς στηριζόμενη ουσιαστικώς, για μια συγκεκριμένη εγκατάσταση κατασκευής υαλοπινάκων επίπλευσεως, στην έννοια της γεωγραφικής περιοχής φυσικών παραδόσεων, η οποία παριστάνεται με ομόκεντρους κύκλους των οποίων η ακτίνα καθορίζεται από το σχετικό κόστος μεταφοράς, και από την άλλη πλευρά με την προσβαλλόμενη απόφαση κατέληξε στην ίδια οριοθέτηση, έχοντας διαπιστώσει ότι το αποδεκτό κόστος μεταφοράς για έναν παραγωγό στην περιοχή φυσικών παραδόσεων του εργοστασίου του είναι κατά 10 % περίπου της αξίας του προϊόντος μεγαλύτερο από το κόστος που έχει στην περιοχή κοντά στο εργοστάσιο αυτό. Οι έννοιες της περιοχής φυσικών παραδόσεων και της περιοχής κοντά στο εργοστάσιο, βάσει των οποίων η Επιτροπή θεώρησε ότι το κόστος μεταφοράς δεν υπερβαίνει το 10 %, έχουν όντως συνοχή μεταξύ τους. Οι δύο έννοιες έχουν ως συνέπεια ότι η γεωγραφική αγορά αναφοράς καθορίζεται για μια επιχείρηση βάσει του κόστους μεταφοράς με το να μετρείται αυτό όχι από το εργοστάσιο της επιχειρήσεως, αλλά από σειρά σημείων που βρίσκονται στην περιφέρεια ενός κύκλου ή από σειρά κύκλων που βρίσκονται γύρω από το εργοστάσιο και καθορίζουν την περιοχή φυσικών παραδόσεων ή την περιοχή που βρίσκεται σε σχέση εγγύτητας με το εργοστάσιο.

89 Επομένως, σε αντίθεση με ό,τι φαίνεται ότι προέκυψε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι αντιφατική κατά το μέρος που το σημείο της 33 παραπέμπει στην απόφαση Pilkington-Techint/SIV.

90 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί αυτά καθανά τα κριτήρια που η Επιτροπή χρησιμοποίησε για να ορίσει την περιοχή φυσικών παραδόσεων (domestic market), στα οποία

στηρίξε την προσβαλλόμενη απόφαση. Προσάπτοντας στην Επιτροπή πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τον καθορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς, η προσφεύγουσα αμφισβητεί μόνον το αξιόπιστο των απαντήσεων των υαλοπαραγωγών στις οποίες στηρίζεται η πιο πάνω εκτίμηση.

- 91 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει συναφώς ότι στις τρίτες επιχειρήσεις στις οποίες τίθενται ερωτήσεις σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού 17 μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις σε περίπτωση παροχής ανακριβών πληροφοριών, οπότε κατ' αρχήν δεν είναι δυνατόν να θεωρείται ότι δεν παρέχουν ακριβείς και αξιόπιστες ενδείξεις, εκτός αν αποδειχθεί το αντίθετο. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αρνείται κάθε αξία στα στοιχεία που προσκομίστηκαν με τις απαντήσεις αυτές, απλώς και μόνο με το να παραπέμπει στην ανάλυση του κόστους μεταφοράς που πρότεινε με το από 24 Μαΐου 1994 έγγραφο της κατά τη διοικητική διαδικασία και που δεν έγινε δεκτή από την Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 92 Συγκεκριμένα, στο από 24 Μαΐου 1994 έγγραφό της, η προσφεύγουσα παραπέμπει σε έκθεση που το Dublin Port and Docks Board ζήτησε από το Dublin City University Business School (στο εξής: Dublin Port Report) σχετικά με το κόστος μεταφοράς στο λιμάνι του Δουβλίνου. Όσον αφορά τα πλεονεκτήματα που η Pilkington φέρεται να έχει ως προς το κόστος μεταφοράς, η προσφεύγουσα στηρίζεται σε στοιχεία που δεν αφορούν ειδικά την Pilkington, αλλ' απλώς έχουν σχέση με την τεκμαιρόμενη εμπορική δραστηριότητά της. Παραδείγματος χάριν, στη σελίδα 4 του εγγράφου της, λέγει: «[Η Pilkington] δεν είναι υποχρεωμένη να χρησιμοποιεί συγκεκριμένα πλοία και, κατά συνέπεια, χρησιμοποιεί τα πλοία με το μικρότερο κόστος. Τα βιβλία του λιμανιού του Δουβλίνου (σ. 172-173) αναφέρουν ότι μπορούν να συμφωνηθούν εκπτώσεις από 15 % έως 18 % αναλόγως του όγκου ή του εγγυημένου αριθμού φορτίων. Δεδομένου ότι η Pilkington εισάγει μεγάλες ποσότητες υαλοπινάκων με προορισμό την ιρλανδική αγορά (και διαθέτει γραφεία στο Δουβλίνο), είναι σε θέση να επιτυγχάνει τις πιο ελκυστικές εκπτώσεις. Εξάλλου, η έκπτωση του 18 % χορηγείται για τις μεταφορές κατά τη διάρκεια της ημέρας, ενώ η έκπτωση του 15 % αποτελεί το ανώτατο όριο για τις μεταφορές κατά τη διάρκεια της νύχτας. Λόγω του ότι το Λίβερπουλ είναι κοντά, η Pilkington έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τη μεγαλύτερη έκπτωση, δηλαδή την έκπτωση του 18 %. Τέλος, η Kish φρονεί ότι η Pilkington μπορεί να αποστέλλει μέχρι 40 περίπου φορτία την εβδομάδα και απολαύει καθεστώς προνομιούχου πελάτη καταβάλλοντας τις χαμηλότερες τιμές, ιδίως όταν κλείνει ολόκληρο τον χώρο γι' αυτήν.» Εξάλλου, η προσφεύγουσα, στο έγγραφο αυτό, δεν παρέθεσε ακριβείς αριθμούς σχετικά με το κόστος των μεταφορών της ηπειρωτικής Ευρώπης και, πάλι στη σελίδα 4 του εγγράφου αυτού, λέγει: «Από τα βιβλία του λιμανιού του Δουβλίνου δεν προκύπτει το ποσοστό των 20

υπαρχόντων ανοικτών εμπορευματοκιβωτίων, αλλά ασφαλώς είναι πολύ μικρό, καθόσον μόνο δύο ναυτιλιακές γραμμές προτείνουν αυτό το συγκεκριμένο είδος μεταφοράς (...).»

- 93 Το επιχείρημα που η προσφεύγουσα αντλεί από το ύψος του κόστους μεταφοράς, το οποίο φέρεται ότι προκύπτει από τις απαντήσεις των ιρλανδικών εταιριών ναυτιλιακής, δεν είναι αρκετό για να αποδειχθεί ότι μόνον το ιρλανδικό έδαφος αποτελεί τη σχετική γεωγραφική αγορά. Το γεγονός ότι οι εταιρίες ναυτιλιακής που είναι εγκατεστημένες στην περιοχή του Δουβλίνου και στο Galway εφοδιάζονται από την Pilkington για όλες σχεδόν τις ανάγκες τους δείχνει μόνον ότι, λαμβανομένου υπόψη του κόστους μεταφοράς, η Pilkington έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον χώρο κοντά στο εργοστάσιό της, αλλά το πλεονέκτημα αυτό πρέπει να θεωρηθεί κοινό στο μεγαλύτερο μέρος των αγορών. Επί πλέον, όπως σημειώνει η ίδια η προσφεύγουσα, πολλές άλλες ιρλανδικές εταιρίες αγοράζουν σημαντικές ποσότητες υαλοπινάκων από παραγωγούς της ηπειρωτικής Ευρώπης. Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εταιρία που είναι εγκατεστημένη στο Limerick, η οποία, σε σχέση με το Δουβλίνο, είναι εγκατεστημένη σε απόσταση ανάλογη με εκείνη του Galway, αγοράζει από την Pilkington μόνο για το 62 % των αναγκών της σε υαλοπίνακες. Συνεπώς, είναι φανερό ότι τα αντιληθέντα από τις απαντήσεις των ιρλανδικών εταιριών στοιχεία σχετικά με τις εισαγωγές υαλοπινάκων δεν επιτρέπουν να συναγίνει κανείς, όπως πράττει η προσφεύγουσα, ότι η ιρλανδική αγορά είναι χωριστή από την αγορά της βόρειας Ευρώπης.
- 94 Τέλος, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας δεν βρίσκει κανένα στήριγμα στις αποφάσεις της Επιτροπής που επικαλείται η προσφεύγουσα. Πρώτον, να μεν από το σημείο 77 των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως «επίπεδο γυαλί» προκύπτει ότι το κόστος μεταφοράς γυαλιού είναι σημαντικότερος παράγων για το εμπόριο πέραν των εθνικών συνόρων και ότι το μέρος της παραγωγής που προορίζεται για εξαγωγή είναι περιορισμένο σε σχέση με τις ποσότητες που προορίζονται για την εσωτερική αγορά, πλην όμως τούτο δεν συνεπάγεται ότι είναι εσφαλμένη η ανάλυση του κόστους που έγινε με την προσβαλλόμενη απόφαση. Δεύτερον, η κατάσταση της αγοράς γυψοσανίδων, στην υπόθεση που έδωσε λαβή στην απόφαση BPB, είναι εντελώς διαφορετική από την κατάσταση στην αγορά υαλοπινάκων επιπλεύσεως. Συγκεκριμένα, από την απόφαση εκείνη προκύπτει ότι, σε αντίθεση με την παρούσα υπόθεση, η εταιρία BPB Industries, η οποία είχε κατηγορηθεί για κατάχρηση δεσποζουσας θέσεως, είχε ένα εργοστάσιο στην Ιρλανδία το οποίο εφοδίαζε την εγχώρια αγορά και ένα εργοστάσιο στη Μεγάλη Βρετανία το οποίο δεν εξήγε στην Ιρλανδία. Στην υπόθεση εκείνη, η Επιτροπή σημείωσε ότι οι τιμές του εργοστασίου που βρίσκεται στη Μεγάλη Βρετανία δεν είναι ανταγωνιστικές σε σχέση με τις τιμές της Ιρλανδίας (βλ. το σημείο 21 των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως BPB). Η Επιτροπή κατέληξε ότι η Μεγάλη Βρετανία και η Ιρλανδία αποτελούν τη σχετική γεωγραφική αγορά, δεδομένου ότι οι χώρες αυτές είναι «οι μόνες περιοχές στην Κοινότητα

όπου η ΒΡΒ είναι ταυτόχρονα και ο μόνος παραγωγός και κατέχει σχεδόν μονοπωλιακή θέση στον εφοδιασμό της αγοράς γυψοσανίδων» (σημείο 24 των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως ΒΡΒ). Συνεπώς, καθόρισε τη γεωγραφική αγορά με κριτήριο παράγοντες εντελώς διαφορετικούς από εκείνους που η προσφεύγουσα επικαλείται στην παρούσα υπόθεση.

95 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η δεύτερη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

— Επί της τρίτης αιτιάσεως

96 Σχετικά με την ανάλυση των διαφορών των τιμών fob και cif των υαλοπινάκων επιπλεύσεως 4 mm προελεύσεως Ηνωμένου Βασιλείου που πωλούνται στις άλλες χώρες της Κοινότητας, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η ανάλυση αυτή δεν είναι ικανή να αναιρέσει τα συμπεράσματα στα οποία η Επιτροπή κατέληξε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

97 Όσον αφορά τις τιμές fob, πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, αντιστοιχούν στην τιμή του προϊόντος επί του πλοίου και δεν περιλαμβάνουν τα περαιτέρω έξοδα μεταφοράς τα οποία, σε αυτό το είδος της αγοράς, φέρουν συνήθως οι παραγωγοί· κατά συνέπεια, οι τιμές αυτές δεν μπορούν να θεωρηθούν ως κανονποιητικές ενδείξεις σχετικά με τις πραγματικές τιμές της αγοράς.

98 Αντιθέτως, η τιμή cif, στην οποία περιλαμβάνεται το κόστος παραγωγής, ασφαλίσεως και κάθε είδους μεταφοράς, μπορεί να ληφθεί υπόψη για τον καθορισμό των πραγματικών τιμών της αγοράς. Όμως, πρέπει να επισημανθεί ότι τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την προσφεύγουσα δεν είναι ικανά να στηρίξουν την άποψή της ότι η σχετική γεωγραφική αγορά είναι η Ιρλανδία. Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η διαφορά της μέσης τιμής στην Ιρλανδία και της μέσης τιμής στις Κάτω Χώρες (470/500· 30 ECU ανά τόνο) είναι μικρότερη από τη διαφορά της μέσης τιμής

στις Κάτω Χώρες και της μέσης τιμής στη Γερμανία, στο Βέλγιο ή στο Λουξεμβούργο (500/540· 40 ECU ανά τόνο). Με μια πρώτη ματιά στο επιχείρημα αυτό, γίνεται φανερό ότι η Ιρλανδία ανήκει στην ίδια γεωγραφική αγορά με τις Κάτω Χώρες και δεν αποτελεί, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, χωριστή αγορά από την υπόλοιπη βόρεια Ευρώπη.

99 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η τρίτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

100 Επομένως, και ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

101 Κατά συνέπεια, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

102 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε και η καθής υπέβαλε τέτοιο αίτημα, η προσφεύγουσα πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.

- 2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Moura Ramos

Tiili

Mengozi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Μαρτίου 2000.

Ο Γραμματέας

Η Πρόεδρος

H. Jung

V. Tiili